

Sygn. akt IV U 225/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 kwietnia 2014 roku

Sąd Okręgowy w Tarnowie – Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSR del. Jacek Liszka

Protokolant: st. sekr. sądowy Małgorzata Houda

po rozpoznaniu w dniu 30 kwietnia 2014 roku w Tarnowie na rozprawie

sprawy z odwołania G. L.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 30 grudnia 2013 roku nr (...)

w sprawie G. L.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o zwrot nienależnie pobranego świadczenia

oddala odwołanie.

Sygn. akt IV U 225/14

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 30 kwietnia 2014 roku

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. decyzją z dnia 30 grudnia 2013 roku na podstawie art. 138 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1440 ze zm.) zobowiązał G. L. do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia emerytalnego za okres od 1.08.2012r. do 31.12.2013r. w łącznej kwocie 15001,79 zł.

Odwołanie od decyzji ZUS wniosła G. L. podnosząc, iż nie zostały spełnione przesłanki uregulowane w art. 138 ustawy. Wskazała, że umowy o pracę w Polsce rozwiązała, a nadto nie składała fałszywych dokumentów oraz nie wprowadzała organu rentowego świadomie w błąd.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o jego oddalenie podkreślając, że odwołująca została pouczona we wcześniejszych decyzjach o braku prawa do świadczenia i wszystkich związanych z tym okolicznościach.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny sprawy:

G. L. począwszy od dnia (...) roku ma przyznane prawo do emerytury. Wypłata świadczenia była zwieszona z uwagi na kontynuowanie zatrudnienia na terenie Austrii – na podstawie obowiązującego art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Pismem z dnia 11.08.2012 roku poinformowała ZUS, że rozwiązała stosunek pracy z dniem 31.07.2012 roku co spowodowało, że decyzją z dnia 16.10.2012 roku organ rentowy rozpoczął wypłatę świadczenia począwszy od dnia 1.08.2012 roku.

Odwołująca nie poinformowała ZUS, że cały czas tj. zarówno przed nabyciem prawa do emerytury jak i po pozostaje w zatrudnieniu w (...), a z dniem 31.07.2012 roku został rozwiązany inny stosunek pracy tj. z (...) nawiązany od 1.06.2012 roku.

Odwołująca się była pouczona o określonych w art. 103a ustawy okolicznościach powodujących zawieszenie prawa do emerytury i zamieszczone one były w decyzjach kierowanych do niej. W pouczeniach wyraźnie wskazywano, że celem wypłaty emerytury konieczne jest rozwiązanie stosunku pracy z każdym pracodawcą na rzecz którego praca była wykonywana bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury.

Dowód: akta ZUS

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o dokumenty zalegające w aktach organu rentowego.

Dokumenty dające podstawę dla poczynienia ustaleń faktycznych w niniejszej sprawie Sąd uznał za autentyczne i wiarygodne. Poza tym treść i forma tych dokumentów nie budziły zastrzeżeń i wątpliwości uczestników postępowania, nie ujawniły się też takie okoliczności, które należałoby brać pod uwagę z urzędu, a które podważałyby wiarygodność tej kategorii dowodów i godziły w ich moc dowodową od strony materialnej czy formalnej. Dokumenty urzędowe stanowiły zatem dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone (art. 244 k.p.c.), a dokumenty prywatne, że osoba która je podpisała złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie (art. 245 kpc).

Sąd Okręgowy rozważył, co następuje:

Odwołanie podlega oddaleniu.

Przedmiotem postępowania było ustalenie, czy Zakład Ubezpieczeń Społecznych prawidłowo zażądał od G. L. nienależnie pobranego świadczenia emerytalnego.

Stosownie do dyspozycji art. 138 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1440 ze zm.) osoba, która nienależnie pobrała świadczenia, jest obowiązana do ich zwrotu. Z kolei w myśl art. 138 ust. 2 cytowanej ustawy za nienależnie pobrane świadczenia w rozumieniu ust. 1 uważa się:

- 1) świadczenia wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymanie wypłaty świadczeń w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenia była pouczona o braku prawa do ich pobierania;
- 2) świadczenia przyznane lub wypłacone na podstawie fałszywych zeznań lub dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzenia w błąd przez osobę pobierającą świadczenia.

Poza sporem jest, że skoro odwołująca zarówno przed nabyciem prawa do emerytury jak i po kontynuowała zatrudnienie to począwszy od dnia 1.08.2012 roku nie miała prawa do wypłaty emerytury. Rozwiązanie stosunku pracy z firmą (...) z dniem 31.07.2012 roku niczego nie zmienia gdyż odwołująca cały czas kontynuowała zatrudnienie w (...). Nie ma znaczenia przy tym wymiar czasu pracy. Wynika to z brzmienia art. 103a ustawy, zgodnie z którym prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego.

Przesłanką podstawową, aby w oparciu o wskazany powyżej art. 138 ust. 2 pkt 1 ustawy uznać dane świadczenie za nienależne jest, aby osoba pobierająca świadczenie była pouczona o braku prawa do jego pobierania. Brak pouczenia

czyni świadczenie nieodwracalnym, mimo że nie można go nazwać świadczeniem należnym, skoro brak było podstaw jego wypłaty. Obowiązek pouczenia spoczywa na organie ubezpieczeniowym. Powinno ono być wyczerpujące, czytelne, jasne i zrozumiałe dla ubezpieczonego. Takie stanowisko jest ugruntowane w judykaturze i tytułem przykładu można tylko wskazać następujące orzeczenia Sądu Najwyższego i Sądów Apelacyjnych (uchwała SN z dnia 2.06.1987 r., UZP 19/87, OSNC 1988/9/119; wyrok SA w Krakowie z dnia 11.09.1996 r., III AUr 105/96, OSA 1997/7-8/21; wyrok SA w Poznaniu z dnia 12.01.1996 r., III UAr 344/95; wyrok SA w Rzeszowie z dnia 20.04. 1995 r., III UAr 110/95, OSA 1997/1/3; wyrok SA w Warszawie z dnia 22.02.2000 r., N III AUa 845/99, OSA 2000/10/43 i z dnia 21.11.2000 r., N III AUa 39/00, OSA 2002/1/5).

W niniejszej sprawie bez jakichkolwiek wątpliwości należy przyjąć, iż przesłanki wskazanej normy prawnej zostały spełnione i odwołująca była pouczona o braku prawa do świadczenia w sposób jasny i zrozumiały. Analiza akt ZUS prowadzi do wniosku, że takie pouczenia znalazły się w decyzjach ZUS z dnia 14.05.2012 roku (w części głównej oraz pouczenia pkt V), z dnia 10.09.2012 roku (pouczenia pkt V), 18.09.2012 roku (pouczenia pkt V) i spełniają w ocenie Sądu Okręgowego wymogi pouczenia konkretnego, jasnego i zrozumiałego. Całość tych pouczeń jest jednoznaczna i bezspornie z nich wynika, że odwołująca nie mogła jednocześnie pobierać emerytury oraz wynagrodzenia ze stosunku pracy oraz, że celem wypłaty emerytury konieczne jest rozwiązanie stosunku pracy z każdym pracodawcą na rzecz którego praca była wykonywana bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury.

Przy ocenie czy pouczenia były zrozumiałe dla odwołującej się nie można pomijać okoliczności, że jest ona osobą wykształconą, posiada wyższe wykształcenie. Należy pamiętać też, że wymóg pouczenia ma charakter formalny. Oznacza to, że osoba, której umożliwiono zapoznanie się ze stosowną informacją (pouczeniem), nie może zasłaniać się okolicznością faktycznego braku zapoznania się z tą informacją. Nieodczytanie pouczenia znajdującego się na odwrotnej stronie decyzji przynajmniej świadczenie obciąża świadczeniobiorcę.

Podkreślić należy, że sytuacja uregulowana w art. 138 ust. 2 pkt 1 ustawy to samodzielna podstawa do zwrotu świadczenia nienależnego odrębna od tej z pkt. 2 ustępu 2 art. 138. Podnoszona przez odwołującą okoliczność, że nie składała fałszywych dokumentów oraz nie wprowadzała organu rentowego świadomie w błąd nie zwalnia ją z obowiązku zwrotu świadczenia nienależnie pobranego na podstawie art. 138 ust. 2 pkt 1 ustawy.

Mając powyższe na uwadze Sąd orzekł jak w sentencji na podstawie powołanych przepisów.